

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT
DAVLAT O'ZBEK TILI VA ADABIYOTI
UNIVERSITETI AKADEMIK LITSEYI**

**24-OKTYABR
2025-YIL**

**O'zbek tilining
xalqaro maydondagi
nufuzi: tarix, bugun
va istiqbol**

Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O'ZBEK
TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI AKADEMIK LITSEYI**

**O'ZBEK TILINING XALQARO MAYDONDAGI NUFUZI: TARIX,
BUGUN VA ISTIQBOL**

**ВЛИЯНИЕ УЗБЕКСКОГО ЯЗЫКА НА МЕЖДУНАРОДНОЙ
АРЕНЕ: ИСТОРИЯ, СОВРЕМЕННОСТЬ И ПЕРСПЕКТИВЫ**

**THE PRESTIGE OF THE UZBEK LANGUAGE IN THE
INTERNATIONAL ARENA: HISTORY, PRESENT, AND FUTURE**

Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi maqolalar to'plami

OCTOBER 24, 2025

УДК:811.512.133(091)(100)(08)

Bugungi kunda “O‘zbekiston-2030” strategiyasining asosiy vazifalardan biri – ilmiy izlanish yutuqlarini amaliyotga joriy etish yo‘li bilan fan sohalarini rivojlantirish, ya’ni xalqaro ilmiy hamjamiyatda e’tirof etilishiga xizmat qilishdir. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentinnig 2020-yil 20-oktyabrdagi “Mamlakatimizda o‘zbek tilini yanada rivojlantirish va til siyosatini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-6084-son farmoni ijrosini ta’minlash hamda ta’lim jarayonida o‘zbek tili va adabiyot fanlarini o‘qitishda innovatsion metodlardan foydalanish va o‘qituvchilarga uslubiy yordam ko‘rsatish maqsadida 2025-yil 24-oktyabrda o‘tkaziladigan **“O‘zbek tilining xalqaro maydondagi nufuzi: tarix, bugun va istiqbol”** mavzusidagi Xalqaro ilmiy-amaliy anjumanning maqolalar to‘plamini e’lon qiladi. Mazkur ilmiy maqolalar to‘plamida o‘zbek tili tarixi va uning xalqaro aloqalardagi o‘rni, hozirgi o‘zbek tilshunosligining dolzarb muammolari, akademik litseylarda o‘zbek tili va adabiyotini o‘qitish metodikasi, turkiy xalqlar adabiyoti tarixi, turkiy tillarning rivoji va o‘zaro o‘xshashliklari, umumiy adabiy merosimizni ilmiy asosda chuqur o‘rganish, madaniy aloqalami zamonaviy texnologiyalar orqali kengaytirish, raqamli texnologiyalar davrida o‘zbek tilining imkoniyatlari, raqamli platformalar orqali integratsiyani amalga oshirishga oid fikrlar yoritib berilgan. To‘plamdan dunyo bo‘yicha taniqli turkiyshunos olimlar, universitetlar, akademik litseylar professor o‘qituvchilari, iqtidorli talabalar hamda o‘quvchilarning maqolalari ham o‘rin olgan.

TAQRIZCHILAR:

Normamatov Sultonbek Ermamatovich - Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti professori

Ismailova Vasila Shuxratovna - Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot o‘qituvchisi

TAHRIR HAY’ATI:

Adizov Bekjon Qo‘chchiyevich - Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti akademik litseyi direktori

Aliqulova Dilbar Esanovna - Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti akademik litseyi o‘quv ishlari bo‘yicha direktor o‘rinbosari

Baxtiyorov Qobuljon Odiljon o‘g‘li - Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot o‘qituvchisi

Mazkur to‘plam matni Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ilmiy-texnikaviy kengashining 2025-yil 30-oktyabrdagi 4-sonli ilmiy majlisida muhokama qilinib, nashrga tavsiya qilingan.

Izoh: Maqolalarning ilmiy saviyasi uchun mualliflar o‘zlari mas’uldirlar.

FIZIOLOGIK HOLAT FE'LLARINING O'ZBEK TILIDAN INGLIZ TILIGA TARJIMA QILISHDAGI MUAMMOLAR

Pulat Fozilov

Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti mustaqil tadqiqotchisi

e-mail: pfozilov80@mail.ru

10.52773/tsuull.conf.2025.24.10/ZICN8889

Annotatsiya. Maqolada fiziologik holat fe'llarining o'zbek tilidan ingliz tiliga tarjima qilishdagi muammolar izohlangan. Unda tarjima jarayonidagi semantik tafovut va ko'p qirralilik, grammatik-strukturaviy mos kelmaslik, madaniy va tasviriylar farqlar, stilistik moslashtirish zarurati hamda kontekstga bog'liq nozikliklar asosiy muammolar sifatida yoritilgan.

Kalit so'zlar: semantik ekvivalent, grammatik transformatsiya, madaniy va tasviriylar farqlar, stilistik moslashtirish, xorijlashtirish, metaforik obraz.

Tarjimashunoslik qadimdan shakllanib kelayotgan ilmiy yo'nalishlardan biridir. Har bir davr olimlari tarjima mohiyati, uning nazariy asoslari va amaliy muammolariga turlicha yondashgan. Sitseron va Horatsiy (miloddan avvalgi Rim davri) – tarjima haqida ilk nazariy fikrlarni bildirishgan. Ularning qarashlarida tarjimon so'zma-so'zlikdan qochishi, balki asarning mazmunini va ruhini yetkazishi kerakligi ta'kidlangan. S.Ieronim (Jerome) – Injil tarjimasi bilan mashhur bo'lib, u tarjimada matnning mazmuniy to'liqligini saqlashni asosiy prinsip sifatida ilgari surgan. Fridrix Shleermaher (1768–1834) – tarjimada ikki asosiy yo'lni belgilagan: muallifni o'quvchiga yaqinlashtirish yoki o'quvchini muallifga yaqinlashtirish. Jorj Kattford (J. Catford) – tarjimashunoslikka lingvistik yondashuvni olib kirgan, tarjima jarayonida “ekvivalentlik” tushunchasini chuqur ishlab chiqqan [1;76]. E.Nayda (Eugene Nida) – bibliya tarjimasi asosida dinamik ekvivalentlik nazariyasini ishlab chiqqan, bunda matn o'quvchiga qanday ta'sir qilishi muhim

hisoblangan. Piter Nyumark (Peter Newmark) – tarjimada semantik tarjima va kommunikativ tarjima nazariyalarini ishlab chiqqan. Lourens Venuti (Lawrence Venuti) – tarjimada “domestikatsiya” va “xorijlashtirish” (domestication & foreignization) strategiyalarini ishlab chiqqan, tarjimonning madaniyatlararo vositachi sifatidagi rolini ochib bergan.

O'zbek tilidagi fiziologik holat fe'llari insonning tabiiy jarayonlari va jismoniy sezgilari bilan bog'liq bo'lib, ular xalqning dunyoqarashi va madaniy tajribasini ham o'zida aks ettiradi. Ingliz tiliga tarjima jarayonida bu fe'llarning to'g'ri ekvivalentini topish bir qator muammolarni yuzaga keltiradi. O'zbek tilida ko'plab fiziologik holatlar oddiy fe'l orqali ifodalanadi, ingliz tilida esa ular turli semantik farqlarga ega bo'lgan so'zlar orqali beriladi [4;81]. Masalan: “*Titramoq*” – kontekstga qarab *to shiver* (sovuqqacha), *to tremble* (qo'rquv, hayajon), yoki *to shudder* (jirkanish, nafrat) tarzida tarjima qilinadi. Agar tarjimon kontekstni inobatga olmasa, noto'g'ri semantik ekvivalent tanlash ehtimoli yuqori. “*Ko'z yosh chiqmoq*” ingliz tilida *to shed tears*, *to cry*, yoki *eyes watering* tarzida turlicha ifodalanadi. O'zbekchada esa bu fe'l umumiy ma'noni beradi, ingliz tilida esa emotsional sababni aniq ko'rsatish talab etiladi.

O'zbek tilida fiziologik holat ko'pincha bitta fe'l bilan ifodalanadi: “*Chanqamoq*” – ingliz tilida *to be thirsty* (sifatli ibora) tarzida beriladi. “*Uyqu kelmoq*” – inglizchada *to feel sleepy* yoki *to get drowsy* shaklida qo'llanadi. Bu yerda muammo shundaki, o'zbek tilidagi fe'lga inglizchada to'g'ri keladigan so'z turkumi har doim ham fe'l bo'lavermaydi. Bu esa tarjima jarayonida grammatik transformatsiyalarni talab qiladi.

Ba'zi holatlarda ingliz tilida maxsus ibora qo'llanadi, o'zbek tilida esa oddiy fe'l yetarli bo'ladi: *to have goosebumps* – o'zbekchada “*badanni jimirlash bosdi*” yoki “*tana jimirladi*” tarzida tarjima qilinadi. Ingliz tilida bu holat metaforik obraz bilan berilsa, o'zbekchada ko'proq tabiiy fe'l orqali ifodalanadi.

O'zbek tilida fiziologik holat fe'llari ko'pincha badiiy matnda kuchli obraz yaratish uchun ishlatiladi. Masalan: "Qahramon qo'rquvdan titrab ketdi" → *The hero trembled with fear*. Agar tarjimon noto'g'ri ekvivalent tanlasa (*The hero shivered with fear*), matnning uslubiy ta'siri susayadi. Ilmiy matnda esa fiziologik holat neytral shaklda berilishi kerak: "Organizm issiq ta'sirida terlaydi" → *The body sweats under heat exposure*.

Bir fe'lning turli kontekstlardagi qo'llanilishi ingliz tiliga tarjimada turlicha shakllarni talab qiladi. Masalan: "Ko'zidan yosh chiqdi" (quvonchdan) → *He cried with joy*. "Ko'zidan yosh chiqdi" (shamoldan) → *His eyes watered*. "Ko'zidan yosh chiqdi" (g'amdan) → *He burst into tears*. Demak, kontekstni chuqur anglamasdan fiziologik holat fe'llarini to'g'ri tarjima qilish mumkin emas.

Shu bois tarjimon nafaqat lug'aviy bilimga, balki madaniyatlararo kompetensiyaga ega bo'lishi, kontekstni chuqur tahlil qila olishi va uslubiy ekvivalentni to'g'ri tanlashi lozim. Fiziologik holat fe'llarini ingliz tiliga tarjima qilish jarayoni so'zma-so'z o'tkazish emas, balki ma'no va uslubni uyg'unlashtirish san'ati sifatida qaralishi kerak. Fiziologik holat fe'llarining ingliz tilidan o'zbek tiliga tarjima qilishdagi quyidagi muammolarni aytish o'rinli bo'ladi:

Frazeologik birikmalar muammosi. Ingliz tilida fiziologik jarayonlar ko'pincha frazeologik shaklda qo'llanadi: *to have goosebumps* → o'zbekchada "badanni jimirlash bosdi", "tana jimirladi". *to feel butterflies in one's stomach* → o'zbekchada "hayajondan ichim g'alati bo'ldi", "hayajonim oshdi". Muammo shundaki, bu iboralarga o'zbek tilida to'g'ridan-to'g'ri fe'l ekvivalenti yo'q, tarjimon esa kontekstga qarab obrazli yoki neytral shaklni tanlashi kerak bo'ladi.

Grammatik nomuvofiqlik. Ingliz tilida fiziologik holat ko'pincha *to be* + *sifat* yoki *to feel* + *sifat* konstruktsiyasi orqali ifodalanadi: *to be thirsty* → "chanqamoq" (bitta fe'l bilan); *to feel sleepy* → "uyqu kelmoq"; *to be out of breath* → "nafas qisildi". Ko'rinib turibdiki, ingliz tilidagi sifatli iboralarni o'zbek tilida fe'l bilan ifodalash zarur. Bu esa grammatik transformatsiyani talab qiladi.

Semantik farqlar. Ba'zi inglizcha fe'llar bir necha kontekstdagi ma'noga ega bo'lib, o'zbekchada turlicha tarjima qilinadi: *to shiver* – sovuqdan “titramoq”; *to tremble* – qo'rquv yoki hayajondan “titramoq”; *to shudder* – jirkanish yoki qo'rquvdan “seskanib ketmoq”. O'zbek tilida barchasini “titramoq” so'zi bilan berish mumkin, lekin badiiy tarjimada nozik semantik farqlarni ajratib ko'rsatish muhim.

Madaniy farqlar. Ingliz tilidagi ayrim iboralar o'zbek tilida tabiiy eshitilmaydi. Masalan: *to choke with laughter* → “kulib bo'g'ilib qoldi” yoki “kulgidan hansiradi”. *my heart skipped a beat* → “yuragim hapriqib ketdi”, “yuragim duk etib tushdi”. Bu kabi iboralarni so'zma-so'z tarjima qilish mumkin emas, chunki o'zbek kitobxoni uchun ular g'ayritabiiy eshitalishi mumkin. Shu bois ularni moslashtirish talab etiladi.

Uslubiy muammolar. Ingliz tilidagi fiziologik holat fe'llari ko'pincha emotsional bo'yoqdorlikka ega. Masalan: *He was drenched in sweat* → “U butunlay terga botgan edi” (kuchaytirilgan ifoda). *Her eyes welled up with tears* → “Ko'zlariga yosh qalqidi” (badiiy ohang). Agar tarjimon bunday uslubni oddiy “U terladi” yoki “U yig'ladi” deb tarjima qilsa, asl matndagi obrazlilik yo'qoladi.

Xulosa sifatida aytish mumkinki, ingliz tilidan o'zbek tiliga fiziologik holat fe'llarini tarjima qilishdagi asosiy muammolar: frazeologik iboralarning bevosita ekvivalenti yo'qligi; grammatik strukturalarning farqliligi (sifatli ibora ↔ fe'l); semantik nozikliklar va sinonimlar ko'pligi; milliy-madaniy tafovutlar; uslubiy bo'yoqdorlikni saqlash qiyinligi. Shu bois tarjimon nafaqat lug'aviy bilimga, balki madaniy moslashtirish ko'nikmasiga ega bo'lishi kerak. Fiziologik holat fe'llarining inglizchadan o'zbekchaga tarjimasi jarayonida ma'no va obrazning saqlanishi tarjimaning sifat mezonini hisoblanadi.

Fe'l so'z turkumi har bir tilda eng muhim grammatik qatlamlardan biri bo'lib, u insonning harakatini, holatini, jarayonini va kechinmalarini ifodalashda asosiy

vosita hisoblanadi [2;38]. Tarjima jarayonida fe'llarni to'g'ri ekvivalent bilan o'tkazish katta ahamiyatga ega, chunki u mazmun, uslub va kontekstni saqlash uchun zarur.

Semantik mazmunni to'liq saqlash. Fe'llar matnning asosiy semantik yukini ko'taradi. Agar fe'l noto'g'ri tarjima qilinsa, butun jumlaning ma'nosi buzilishi mumkin. Masalan: inglizchadagi *to run a company* iborasi so'zma-so'z "kompaniya yugurtirish" emas, balki "kompaniyani boshqarmoq" tarzida tarjima qilinadi. Demak, fe'lni to'g'ri anglamasdan butun fikrni noto'g'ri talqin qilish xavfi mavjud.

Grammatik moslikni ta'minlash. Turli tillarda fe'lning grammatik kategoriyalari turlicha: zamon, mayl, nisbat, shaxs va son kategoriyalarining qo'llanishi har doim ham bir-biriga mos kelavermaydi. Masalan: o'zbekchadagi "ib yubordi" shakli inglizchada odatda *suddenly* yoki *all of a sudden* kabi qo'shimcha vositalar bilan ifodalanadi (*He suddenly stood up*).

Shunday qilib, tarjimon grammatik transformatsiya qilishga majbur bo'ladi.

Madaniy va idiomatik tafovutlarni yoritish. Fe'llar ko'pincha milliy-madaniy xususiyatni o'zida mujassam etadi. Masalan: ingliz tilida *to kick the bucket* iborasi "o'lmoq" ma'nosini bildiradi, o'zbekchaga esa bu ma'no so'zma-so'z o'tmaydi. Tarjimon obrazni ham, ma'noni ham hisobga olishi kerak.

Uslubiy rang-baranglikni saqlash. Fe'llar matnning uslubiy xususiyatini belgilovchi asosiy birliklardan biridir. Masalan, badiiy adabiyotda "*yurak hapriqib ketdi*", "*ko'zlari chaqnab ketdi*" kabi obrazli fe'llar ishlatilsa, ilmiy matnda ular neytral shaklda beriladi. Tarjimon matn uslubiga mos yechim tanlashi kerak.

Tarjima nazariyasi va amaliyotidagi o'rni. Fe'l so'z turkumining tarjima masalalarini o'rganish: nazariy jihatdan – turli tillarning grammatik tizimini taqqoslashga yordam beradi; amaliy jihatdan – tarjimon uchun to'g'ri ekvivalent tanlash va stilistik moslashtirishni osonlashtiradi.

Demak, fe'l so'z turkumi tarjima masalalarini o'rganish quyidagi sabablarga ko'ra muhim :matn mazmunining to'g'ri talqin qilinishini ta'minlaydi; grammatik va semantik moslikni saqlashga yordam beradi; milliy-madaniy farqlarni hisobga olish imkonini beradi; uslubiy rang-baranglikni yo'qotmasdan tarjima qilish imkonini beradi; tarjima nazariyasi va amaliyotining ilmiy asoslarini mustahkamlaydi.

Demak, fe'l so'z turkumi tarjima masalalarini chuqur o'rganish nafaqat tilshunoslik uchun, balki tarjimonlik amaliyoti uchun ham alohida ahamiyat kasb etadi.

Inglizcha fe'l yoki ibora	So'zma-so'z tarjimasi	O'zbekchadagi to'g'ri ekvivalent	Izoh
to run a company	kompaniyani yugurtirmoq	kompaniyani boshqarmoq	Inglizchada metaforik, o'zbekchada real boshqaruv ma'nosi beriladi.
to kick the bucket	chelakni tepmoq	o'lmoq	Idioma, so'zma-so'z tarjimada noto'g'ri chiqadi.
to be thirsty	chanqagan bo'lmoq	chanqamoq	Inglizchada sifatli ibora, o'zbekchada fe'l orqali beriladi.

to feel sleepy	uyquni his qilmoq	uyqu kelmoq	O'zbekchada bu holat oddiy fe'l bilan ifodalanadi.
to shiver / to tremble / to shudder	titramoq	titramoq (kontekstdan kelib chiqib: sovuqdan, qo'rquvdan, jirkanishdan)	O'zbekchada umumiy fe'l, inglizchada farqlangan sinonimlar ishlatiladi.
to give up	berib qo'yimoq	voz kechmoq	So'zma-so'z tarjimada ma'no yo'qoladi.
to look forward to	oldinga qarab turmoq	orziqib kutmoq	So'zma-so'z tarjima qiyin, kontekst asosida moslashtirish zarur.

ADABIYOTLAR:

1. Мусаев Қ. Таржима назарияси асослари.— Тошкент: Фан, 2005. — 117 б.
2. Муҳамедова С. Ўзбек тилида ҳаракат феълларининг семантикаси ва валентлиги. Монография. — Тошкент: Фан, 2013. — 118 б.
3. Odilova G. Tarjima nazariyasi. — Toshkent, 2021. —174 b.
4. Саломов Ғ. Тил ва таржима.— Тошкент, 1966. —245 б.

№	MAQOLA SARLAVHASI VA MUALLIFLARI	SAHIFASI
I SHO'BA. O'ZBEK TILI TARIXI VA UNING XALQARO ALOQALARDAGI O'RNI		
1	ÖZBƏKİSTAN RESPUBLİKASINDA DİL SİYASƏTİNİN MÜSTƏQİLLİKDƏN SONRAKİ İNKİŞAF MƏRHƏLƏLƏRİ - Elçin İBRAHİMOV Prof. Dr. Qarabağ Universiteti Elm şöbəsinin müdiri	19-35
2	ORTAK DEĞERLERİMİZ: DİLİMİZ, KÜLTÜRÜMÜZ VE ATASÖZLERİMİZ - Ahmet Hamdi SALBAŞ Ali Şir Nevai Akademik lisesi öğretmeni	36-41
3	O'ZBEK TILINING XALQARO MIQYOSDA OMMALASHUVI: RIVOJLANISH OMILLARI VA ISTIQBOLLARI - Bahodirov Botir Baxodirovich - Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti akademik litseyi yoshlar ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari	42-47
4	TIL – MILLAT KO'ZGUSI - Baxodirova Mashhura Baxodirovna, Osimova Rayxona Adhamjon qizi - Farg'ona davlat texnika universiteti 1-son akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchilari	48-51
5	O'ZBEK TILI TARIXI VA UNING XALQARO ALOQALARDAGI O'RNI - Nazarova O'rozhol Xudoyberdiyevna - Termiz davlat universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	52-55
6	FRANSUZ TILINI TARIXIY RIVOJLANISHI - Usmanova Malika Adilovna Farg'ona davlat universiteti akademik litseyi "Chet tillar" kafedrasida fransuz tili fani o'qituvchisi	56-58
7	FRANSUZ TILIDA FRAZELOGIK BIRLIKLARI - Andapulatova Firuza Ikramovna - Farg'ona davlat universiteti akademik litseyi "Chet tillar" kafedrasida fransuz tili fani o'qituvchisi	59-62
8	O'ZBEK TILINING XALQARO MAYDONDAGI NUFUZI: TARIXI, BUGUNI VA ISTIQBOLLARI - Yangiboyeva Umida Ravshanbek qizi Urganch innovatsion universiteti Filologiya va tillarni o'qitish: o'zbek tili yo'nalishi, 24-01 guruh talabasi	63-66
9	MAXMUD QOSHG'ARIYNING LINGVISTIK QARASHLARI - Umarov Abroroxuja Vaxobovich Namangan davlat texnika universiteti 1-son akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	67-70
10	O'ZBEK TILINING XALQIMIZ VA XALQARO ALOQALARDAGI AHAMIYATI - Saidova Dildora Baxtiyarovna TDTU 3-son akademik litseyi o'zbek tili va adabiyot fani o'qituvchisi	71-74
11	O'ZBEK TILI: MILLIY O'ZLIK VA XALQARO E'TIROF RAMZI - Eshnayeve Feruza Qarshiyevna Samarqand davlat chet tillar instituti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	75-77
12	İLİM ÜZERİNE - Zahro Mahmudova Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti akademik litseyi Xorijiy tillar (turk) yo'nalishi o'qituvchisi	78-82
13	"CODEX CUMANICUS"DA İŞLƏNƏN BƏZİ SÖZLƏRİN DİALEKTLƏRDƏ İZLƏRİ - İmanyar QULİYEV AMEA Nəsimi adına Dilçilik İnstitutu, böyük elmi işçi, fil.ü.f.d. Bakı Avrasiya Universiteti, müəllim	83-94
II SHO'BA. HOZIRGI O'ZBEK TILSHUNOSLIGINING DOLZARB MUAMMOLARI		
14	ELBEKNING LUG'ATCHILIK FAOLIYATI HAQIDA - Normamatov Sulton Ermamatovich Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti Filologiya fanlari doktori (DSc), professor	96-102
15	IS'HOQXON IBRAT ASARLARIDA IJTIMOYIY-SIYOSIY, MAISHIY LEKSIK QATLAM QO'LLANISHIDAGI LISONIY VA NOLISONIY OMILLAR - Latipov Murotali Mannobovich Guliston davlat universiteti Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent.	103-107
16	ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBURNING O'ZBEK TILI TARAQQIYOTIGA QO'SHGAN HISSASI - Abbasova Mubina Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti stajer-tadqiqotchisi	108-112
17	FIZIOLOGIK HOLAT FE'LLARINING O'ZBEK TILIDAN INGLIZ TILIGA TARJIMA QILISHDAGI MUAMMOLAR - Pulat Fozilov Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti mustaqil tadqiqotchisi	113-119
18	DINIY LEKSEMALARINING SEMANTIK VA STILISTIK XUSUSIYATLARI TAVSIFI -Mirzayeva Mashxura Ravshanbek qizi Farg'ona davlat texnika universiteti 1-son akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	120-124

19	LINGVOPRAGMATIKANING TILSHUNOSLIKDAGI O'RNI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI - Kobilov Nomoz O'rolovich Sharof Rashidov nomidagi SamDU akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi (PhD)	125-128
20	HOZIRGI O'ZBEK TILSHUNOSLIGINING DOLZARB MUAMMOLARI - Abdurasulova Raximaxon Odiljon qizi Namangan davlat pedagogika instituti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	129-131
21	KULOLCHILIK LEKSIKASIDA DETERMINATSIYA VA TERMINOLOGIZATSIYA HODISALARI Mamatkulova Zilola Rejabaliyevna Farg'ona davlat universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi, Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori	132-136
22	QADIMGI VA ESKI TURK BITIKLARIDA TABG'ACH VA QITANY (XITOIY) TOPONIMLARI MASALASI - Mamajonov Alisherbek Ravshanbek o'g'li Farg'ona davlat univeristeti Lingvistik: o'zbek tili mutaxassiligi magistranti	137-143
23	HOZIRGI O'ZBEK TILSHUNOSLIGINING DOLZARB MUAMMOLARI - Tilovova Guljahon Dilmurod qizi Shahrizabz davlat pedagogika instituti huzuridagi akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	144-147
24	"MUNOZARA" DRAMASIDA QO'LLANGAN BA'ZI UNDOV SO'ZLARINING LINGVOPRAGMATIK TAHLILI - Usmonova Shaxnozaxon Erkinjonovna TDYU huzuridagi Namangan viloyati akademik litseyi Tillar kafedrasida yetakchi o'qituvchisi	148-151
25	O'ZBEK TILIDA SINTAGMATIK MA'NO VA SINTAGMATIK MUNOSABAT, ULARNING IFODALANISH YO'LLARI - Usmonova Huriniso Sharapovna, Namangan davlat universiteti professori	152-156
26	HID KONSEPTI - Qurbonov Akmaljon Tavakaljon o'g'li Farg'ona davlat universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	157-162
27	METATIL VA TARIXIY TURKOLOGIYA: 'AT-TUHFATUZ ZAKIYATU FIL-LUG'ATIT-TURKIYA ASARINING ILMIY MEROSI - Xolbekova Nargiza Zohidjonovna FarDU mustaqil izlanuvchisi, FarDU akademik litseyi ingliz tili o'qituvchisi	163-165
28	O'ZBEK VA INGLIZ DISKURSIDA TOLERANTLIKNING MADANIY JIHATDAN IFODALANISHI - Gavharoy Yormatova Abdulla qizi Farg'ona davlat universiteti akademik litseyi ingliz tili o'qituvchisi	166-171
29	O'ZBEK TILIDA O'XSHATISHLI QURILMALAR BADIYYATI - Gazibekova Soxiba Yusupovna O'zbek tili, adabiyoti va folklori institutining mustaqil izlanuvchisi	172-176
30	AYRIM DEHQONCHILIK LEKSIKASI ETIMOLOGIYASI - Pirmatova Ozodaxon Sapparboyevna Urganch davlat pedagogika instituti Boshlang'ich ta'lim fakulteti katta o'qituvchisi	177-181
31	NAMANGAN QIPCHOQ SHEVALARIDA ADABIY TIL LUG'ATINI BOYITISHGA XIZMAT QILUVCHI BIRLIKLAR - Mamatismoilova Xanifa Hayitmirzayevna, NamDTU 2-son akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) Pirmatova Mahfuza Muhibullayevna, NamDTU 2-son akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	182-189
32	O'ZBEK TILSHUNOSLIGIDA YUKLAMALAR TADQIQI - Ismailova Dilnoza Shavkatovna Toshkent davlat tibbiyot universiteti 1-son akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	190-195
33	O'ZBEK TILIDAGI SINTAKTIK BIRLIKLARDA KOMMUNIKATIV-PRAGMATIK MA'NO IFODALANISHI - Qazaqova Nozima Abdulboqiyevna, University of Business and Science dotsenti, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori	196-201
34	XALQ DOSTONLARI LEKSIKASINING LEKSIK-SEMANTIK XUSUSIYATLARI - Abduqahhorova Muattar Ma'rufjon qizi, Toshkent davlat yuridik universiteti huzuridagi Namangan viloyat akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	202-207
III SHO'BA. AKADEMIK KITSEYLARDA O'ZBEK TILI VA ADABIYOTINI O'QITISH METODIKASI		
35	AKADEMIK LITSEYLARDA O'ZBEK TILI VA ADABIYOTINI O'QITISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR: MILLIY VA XORIJIY TAJRIBALAR INTEGRATSIYASI - Adizov Bekjon Qo'chchiyevich, Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti akademik litseyi direktori	209-219
36	«LEKSIKOLOGIYA» BO'LIMINI O'QITISH JARAYONIDA O'QUVCHILARNING SO'Z BOYLIGINI OSHIRISH YO'LLARI - Ismailova Vasila Shuxratovna, Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	220-230

37	AKADEMIK LITSEYDA O'ZBEK TILI O'QITISHNING AN'ANAVIY VA ZAMONAVIY USULLARI - Botirova Soliyaxon Ro'zivojevna O'zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi Toshkent "Temurbeklar maktabi" harbiy-akademik litseyi ona tili va adabiyot fani bosh o'qituvchisi	231-238
38	ADABIYOT DARSLARIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING SAMARADORLIGI - Urazova Nargiza Qurdashovna , TXVU akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)	239-246
39	O'ZGA TILLI GURUHLARDA ALISHER NAVOIY HAYOTI VA IJODINI O'RGANISH -Shomurodova Sitora Xoshim qizi , "International house – Tashkent" akademik litseyi o'zbek tili fani o'qituvchisi, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori(PhD)	247-250
40	UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA ONA TILI MASHG'ULOTLARINI SAMARALI TASHKIL ETISH MASALALARI (Qozog'istondagi ta'lim o'zbek tilida olib boriladigan maktablar misolida) - Naraliyeva Shahlo Djamalovna , Jumabek Tashenev nomli universiteti katta o'qituvchisi, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori(PhD) (Qozog'iston, Chimkent) Hulkar Hamroeva , O'zbekiston davlat xoreografiya akademiyasi dosenti, filologiya fanlari doktori (O'zbekiston, Toshkent)	251-260
41	SAID AHMADNING „QORAKO'Z MAJNUN“ASARINI O'RGANISH - Nasriyeva Dilbar Muhiddinovna , Chirchiq davlat pedagogika universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	261-264
42	AKADEMIK LITSEY DARS JARAYONIDA "QUTADG'U BILIG" ASARINING O'QITILISHI - Matkarimova Nasiba Bekchanovna , Toshkent davlat transport universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	265-267
43	AKADEMIK LITSEYLARDA ANTON PAVLOVICH CHEXOV HAYOTI VA IJODINI O'RGATISHNING SAMARALI USULLARI - Farida Abdullayeva Xayrulla qizi , Ajiniyoz nomidagi Nukus DPI akademik litseyi o'zbek tili va adabiyoti fani o'qituvchisi	268-272
44	AKADEMIK LITSEY DARSLIKLARIDA TAQLID SO'ZLAR MAVZUSINING BERILISHI TO'G'RISIDA - Narziyeva Nazokat Abdurasulovna , Samarqand davlat chet tillar instituti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi, SamDU mustaqil izlanuvchisi	273-277
45	AKADEMIK LITSEYLARDA O'ZBEK TILI VA ADABIYOTINI O'QITISHNING ZAMONAVIY METODIKASI -Mansurova Zilola Bahodirovna , Navoiy davlat universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani bosh o'qituvchisi	278-283
46	AKADEMIK LITSEYLARDA O'ZBEK TILI VA ADABIYOTI FANINI O'QITISHDA INGLIZ TILI METODIKASIDAN FOYDALANISH TAHLILI - Ashurova Feruza Maxamadyusupovna , Farg'ona davlat universiteti akademik litseyi chet tillari kafedrasida ingliz tili fani o'qituvchisi	284-288
47	ADABIYOT – SO'Z SAN'ATI - Xakimova Shapoat Pazliddinovna , Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	289-293
48	ABDULLA QODIRIY IJODINI O'RGATISHDA INNOVATSION USULLARDAN FOYDALANISH - Djabbarova Nodira Shovkat qizi , Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	294-297
49	AKADEMIK LITSEYLARDA O'ZBEK TILI VA ADABIYOTINI O'QITISH METODIKASI - Ahmadaliyev Shohruh , Toshkent Davlat Yuridik Universiteti huzuridagi Namangan viloyat akademik litseyi Matematika fani o'qituvchisi	298-303
50	ADABIY TA'LIMDA O'QUVCHILARNING IJODIY FAOLIYATINI LOYIHA TEXNOLOGIYASI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH METODIKASI - Mamatova Maxbuba Abdulboqi qizi , Namangan davlat pedagogika instituti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	303-306
51	AKADEMIK LITSEYLARDA O'ZBEK TILI DARSLARIDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH - Toshmurodova Xalima To'raxonovna , Chirchiq davlat pedagogika universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	307-310
52	KOMIL INSONNI TARBIYALASHDA DIDAKTIK ADABIYOTNING O'RNI - To'xtaboyeva Muyassar , Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani, oliy toifali o'qituvchisi, falsafa fanlar doktori (PhD) Jo'rayeva Muhabbat , Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani oliy toifali o'qituvchisi	311-315
53	ADABIYOT O'QITISHDA BADIY TAHLIL MUAMMOLARI - Hamdamova Manzura Jurabayevna , Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	316-319

54	ONA TILI DARSLARIDA YANGI PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH - Achiliva Nasiba Saidovna , Samarqand iqtisodiyot va servis instituti akademik litseyi ona tili va adabiyot o'qituvchisi	320-324
55	AKADEMIK LITSEYLARDA "MA'NO KO'CHISH YO'LLARI" MAVZUSINI O'QITISHDA INTERFAOL METODLARNING AHAMIYATI - Egamberdiyeva Vazira G'ulomovna , Guliston davlat universiteti akademik litseyi Ona tili va adabiyot fani bosh o'qituvchisi	325-328
56	ADABIYOT DARSLARIDA FSMU TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH - Matluba Rahmonova Usmonovna , NamDU akademik litseyi o'zbek tili va adabiyoti o'qituvchisi	329-333
57	«HOL VA UNING USLUBIYATI» MAVZUSINI O'RGANISHDA AXBOROT VA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNING QO'LLANILISHI - Achilova Zarina Saidovna , Samarqand iqtisodiyot va servis instituti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	334-338
58	ADABIY MATN ASOSIDA LINGVOMADANIY KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISHDA INTERFAOL METODLARNING O'RNI - Norov Jamshid Nurulloevich , Buxoro davlat pedagogika instituti, Xorijiy tillar kafedrasida tayanch doktoranti	339-342
IV SHO'BA. RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR DAVRIDA O'ZBEK TILINING IMKONIYATLARI		
59	SUN'IY INTELLEKT YORDAMIDA O'ZBEK TILINI O'QITISH: IMKONIYATLAR, USULLAR VA MUAMMOLAR - Aliqulova Dilbar Esanovna , Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti akademik litseyi o'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari	344-352
60	RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR IMKONIYATLARI. "RAQAMLI O'ZBEKISTON - 2030" STRATEGIYASI - Shodiyeva Nigora Murodullayevna , Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti akademik litseyi informatika fani o'qituvchisi	353-358
61	RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR DAVRIDA O'ZBEK TILINING RIVOJLANISH IMKONIYATLARI - Sulaymonova Nafisa Sattorovna , Navoiy davlat universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	359-362
62	TILSHUNOSLIKDA KOMPYUTER TEXNOLOGIYALARNING O'RNI - Qosimova Dilnoza Toshkanovna , O'zDTU akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	363-367
63	ЦИФРОВАЯ ВИЗУАЛИЗАЦИЯ ТЕКСТА: СОЗДАНИЕ КОМИКСОВ ПО РАССКАЗУ А. КАХХАРА «ДВА САПОГА-ПАРА» С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ CHATGPT - Атабекова Айнура Женисбековна , Преподаватель русского языка и литературы. Академический лицей Филиала РГУ нефти и газа(НИУ) имени И.М.Губкина	368-372
64	RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR DAVRIDA O'ZBEK TILINING IMKONIYATLARI - Tilovova Guljahon Dilmurod qizi , ShDPI huzuridagi akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	373-376
65	ONA TILI TA'LIMIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI - Baxodirova Mashhura Baxodirovna, Osimova Rayxona Adhamjon qizi , Farg'ona davlat texnika universiteti 1-son akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchilari	377-381
66	THE ROLE OF LANGUAGE IN THE DIGITAL AGE - Ibragimova Hurriyat Uchqun qizi , JMCU master's student in Journalism Teacher of Uzbek Language and Literature at the M.S. Vosiqova Academic Lyceum under Tashkent State University of Law	382-387
67	RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR DAVRIDA O'ZBEK TILINING IMKONIYATLARI - Bahodirova Dildoraxon Zarifjon qizi , Farg'ona davlat universiteti akademik litseyi xorijiy tillar yo'nalishi o'quvchisi	388-390
68	RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR DAVRIDA O'ZBEK TILINING IMKONIYATLARI - Saminova Muslimaxon Qudratjon qizi , Farg'ona davlat universiteti akademik litseyi xorijiy tillar yo'nalishi o'quvchisi	391-394
69	YAPAY ZEKÂ VE ÖZBEK DİLİ: SORUNLAR VE ÇÖZÜMLER - Allanazarova Anora Muxobir qizi Shahrizabz davlat pedagogika instituti 1-kurs magistranti.	395-400
70	RAQAMLI ASRDA ONA TILI ORQALI MILLIY QADRIYATLARNI SAQLASH VA RIVOJLANTIRISH- O'rinova Sayyora Xolmirzayevna , TDYU huzuridagi Namangan viloyat akademik litseyi "Tillar" kafedrasida ona tili va adabiyot fani bosh o'qituvchisi	401-409

V SHO'BA. TURKIY XALQLAR ADABIYOTI TARIXI

71	MUSTAQILLIK DAVRI O'ZBEK –AZARBAYJAN ADABIY ALOQALARI: NIZOMIY “XAMSA” SINING TARJIMASI HAQIDA - Ashurova Gulbahor Nurullayevna , Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti dotsenti	411-418
72	TURKIYADA ALISHER NAVOIY IJODINI O'RGANISHNING YETAKCHI TENDENSIYALARI - Cho'lliyeva Latofat Sevindikovna , ToshDO'TAU tayanch doktranti, ToshDO'TAU akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	419-438
73	ИСТОРИЯ ЛИТЕРАТУРЫ ТЮРКСКИХ НАРОДОВ - Султанова Майя Туйчиевна , преподаватель АЛ САМ ГИИЯ Академический лицей Самаркандского Института Иностранных Языков Республика Узбекистан, г. Самарканд	439-443
74	ALISHER NAVOIY IJODINING TURKIY XALQLAR ADABIYOTIDA O'RGANILISHI - Karimova Yulduz Baxtiyorovna (PhD) , Farg'ona davlat universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	444-448
75	ADABIY MUHITNING QODIRIY IJODIGA TA'SIRI - Abdilakimov Dilruxjon Rajab o'g'li Toshkent kimyo-texnologiyalari instituti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	449-455
76	O'RXUN-ENASOY BITIKLARI ASOSIDA TURKIY XALQLAR ADABIYOTI TARIXI -Madaminova Rayhona Alisher qizi , Farg'ona davlat universiteti akademik litseyi xorijiy tillar yo'nalishi o'quvchisi	456-459
77	MAHMUD QOSHG'ARIY VA UNING TURK ADABIYOTIGA QO'SHGAN HISSASI - Madina Zokirova Shuhratjon qizi , Farg'ona davlat universiteti akademik litseyi xorijiy tillar yo'nalishi o'quvchisi	460-463
78	MAHMUD QOSHG'ARIY – TURKIY TIL VA ADABIYOTINING ASOSCHISI - Satimova Ra'noxon Habibullayevna , Andijon davlat tibbiyot instituti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	464-469
79	YUSUF XOS HOJIBNING TURKIY XALQLAR ADABIYOTIGA QO'SHGAN HISSASI - Ne'matova Benazir Adilbekovna , Farg'ona davlat universiteti akademik litseyi xorijiy tillar yo'nalishi o'quvchisi	470-473
80	JAZBIYNING TURKIY DEVONI QO'LYOZMALARI - Samadova Madina Zafarjon qizi , Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	474-479
81	XIDIR DERYAYEVNING “QISMAT” ASARI TAHLILI -Xolmurodova Mahliyo , Termiz davlat pedagogika instituti o'zbek tili va adabiyoti yo'nalishi 4-bosqich talabasi	480-482
82	ILM VA ADABIYOTNING SINTEZI: "OLIM-SHOIR" MODEL - Akbarova Sayyora Sobirovna , Toshkent davlat texnika universiteti akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi, Shamsiddinov Nasriddin Bahriddinovich , Toshkent davlat texnika universiteti akademik litseyi matematika fani o'qituvchisi	483-488
83	YOSHLAR TARBIVASIDA MILLIY TILNING O'RNINI VA AHAMIYATI - GO'ZALOY MAMEDOVA Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti akademik litseyi oliy toifali, ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi	489-491

